

Tiimioppimisen Startti - TIIMIOPPIMINEN

**Tiimioppimisen perustat: filosofia, ydiosaamiset ja
työkalut**

Tiimioppivan kulttuurin rakentaminen

10. -11. 10. 2019

Rytkynrannan leirikeskus, Kuopio

Hanna Waldén, Satu Harjunen

- **Haapaniemen koulu, Kuopio** Jussi Kukkola, Jussi Keskiö, Ilkka Laakkonen, Tiina Jaakkonen, Anna Hollmén, Heli Pekurinen, Heidi Luostarinen
- **Kurkimäen koulu, Kuopio** Jyrki Hirvonen, Susanna Sivenius
- **Jynkän koulu, Kuopio** Saila Tirkkonen, Tuukka Kokkonen, Taina Kurikka, Juuso Kettunen, Maarit Kivimäki, Jonna Säisä
- **Maaninkajärven yhtenäiskoulu, Kuopio** Martti Kettunen, Henna-Riikka Turunen, Piia Säkkinen, Marjut Niemelä, Henna Koponen, Suvi Rämö-Tiihonen
- **Hatsalan klassillinen koulu, Kuopio** Jarkko Virtanen, Jaana Kujala, Sirpa Suhonen, Soili Remsu, Katri Malinen
- **Kouluvirasto** Anu Wulff, Anni Marin

Check-in: ketä ringissä istuu ja millä ajatuksella

- Henna-Riikka: innokkain mielin, olen päässyt mukaan yhteiseen toimintaan
- Martti: odotteleva mieli
- Suvi: enemmän ryhmä- ja paritöitä tehnyt, tiiminä enemmän yhdessä
- Henna: innokkain mielin, yö prosessissa meni viimeksi, aihe innostaa, Maaret Kallio, Lujasti lempeä, on opittavaa
- Piia: oppimissopimusta tehty, päiväkirjaan olin heti kirjoittanut, tunne ja turvallisuus, yhdessä tekemisen voima, Idiootit ympärilläni, miten ymmärrämme toisia, innoissani tästä loppuviikon mahdollisuudesta
- Sirpa: ryhmätöitä olen tehnyt enemmän, hanketta esitelty koulussa, Voittamisen anatomia
- Katri: Kaverijohtajuus, johtaminen paljon itsensä johtamista, kasiluokan kokeita ryhmissä, keskustelua
- Jaana: taustalla ajatustyötä, keskustelua työntekijöiden kanssa, olen odottanut, relaan
- Tiina: yhdessä olemista treenattu, uupumusta, kuuntelemalla eteenpäin, lukemista kyllä
- Heli: palaveriviikot meneillään, dialogia, yhteisen ymmärryksen merkitys, vanhemmat hyvin mukaan, oppimisen omistajuus, Oman oppimisen kapteeni, Juho Norrena, syvemmin itseohjautuvuuteen meneminen
- Anna: positiivinen pedagogiikka mielessä
- Jussi: paljon tiimihommia, yrityskylä auttaa
- Ilkka: Hintsa ja Sarasvuo
- Jussi: dialogissa oppimissopimusta aloitettu, opettajat tekee oppimissopimusta soveltuvin osin, se on itseäsi varten, voidaanko vaikuttaa työrauhaan, kirjat, pohdituttaa moni juttu
- Juuso: heti viimeksi reflektio, tiimit luokassa kauan, oma oikea käsi on ryhmätyö, asiat etenee siten, Motivaatio ja oppiminen – kirja
- Tuukka: loma tulee tarpeeseen, Upeaa työtä! Kiinnostuksen hakeminen, Rahkamon luento liippasi läheltä. Hyvillä fiiliksillä.
- Maarit: Oman oppimisen kapteeni. Kuudes luokka, oppimisen omistajuus. Lilla tränare-systeemillä onnistuimme ja jotain syvempää tapahtui. Nyt imen kaiken, joskus pureskelen ja jopa nieleskelen.
- Saila: aistit auki koko ajan työpaikalla, hanke-esittelyä, on lupa kokeilla, jokainen löytäisi juuri sopivan jutun
- Jonna: kuraattori ja hanketyötä, hyvillä mielin
- Taina: oppimissopimus, kunnollisesti tehtyjä tehtäviä, avaimia, ymmärrystä lisää, mukava jäädä yöksi, tämä on kevätjuhlamaisema, dialogirinki töissä, odotuksia kirjattiin.

Check-in: ketä ringissä istuu ja millä ajatuksella

- Jyrki: Vauhdikas syksy, iltalukemista Jazzia johtamiseen, uneen panostaminen, yhteisopettajuuskoulutus, step 2, uusi juttu jokaiselle parille Tahkolla, hyvä kokemus, yhteisöllisyys hienoa
- Susanna: pitäisi olla monessa paikassa yhtäikaa, luotan tiimeihini nyt, keskityn omiin ajatuksiin, hanketta, oppimissopimusta, kasvatusarvojen peilaaminen
- Anu: erilaisuuden ymmärtäminen, Upeaa työtä ja Miten nukumme, tutormessut, joilla Rahkamo puhumassa, ajatusten pallottelu, hyvän fiiliksen saaminen ryhmään, lentävät ajatukset, tiimityö esim. messujen järjestelyissä, nyt MoMo-polkuja... millaisia koulut valitsevatkaan
- Anni: kriisi voi hitsata yhteen, vuorovaikutus – ja tunnetaidot oman työn ytimessä, olette kiinnostavia.

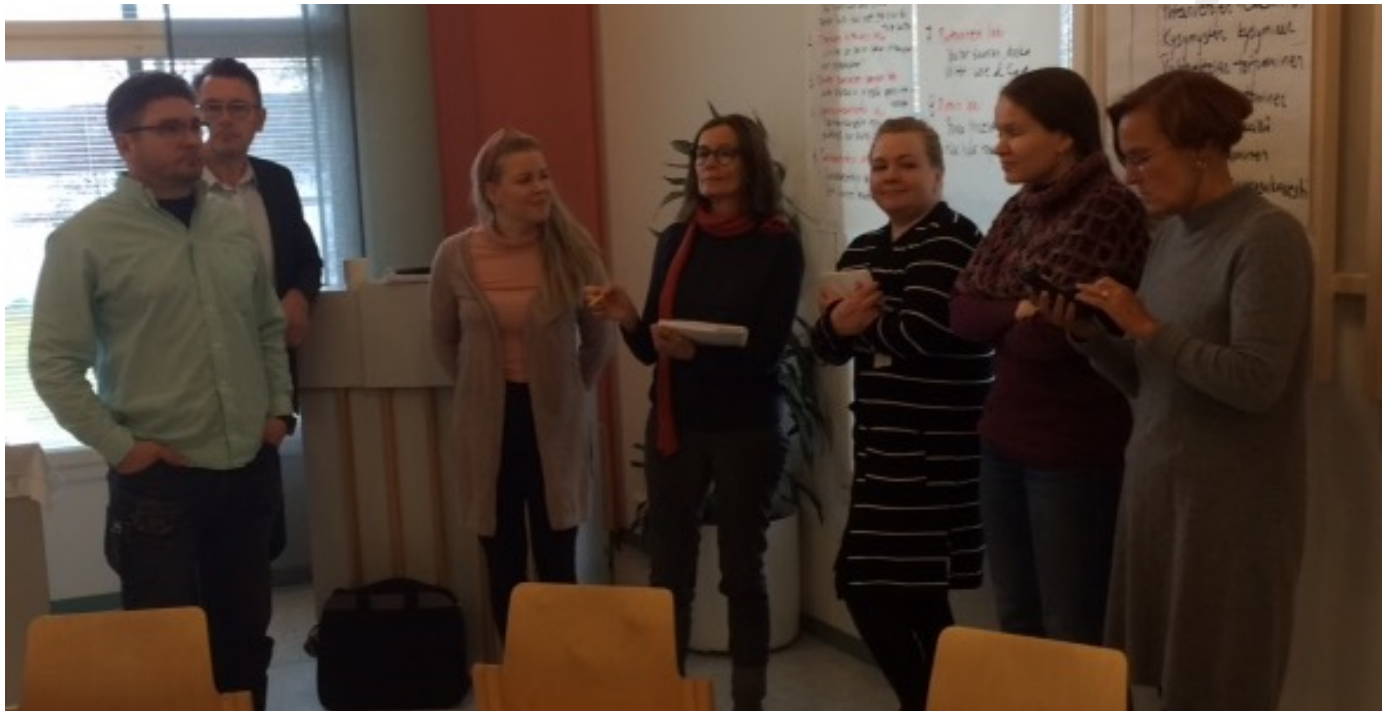

Lilla tränaret: Maarit, Juuso, Anu, Piia ja tiimijako alkaa

Anun tiimi - ykköset

- Henna-Riikka, Martti, Saila, Jussi, Jonna ja tiimi hakee vielä muotoaan, tuleeko suht sama määrä ihmisiä joka tiimiin?

Juuson tiimi - kakkoset

- Jaana, Taina, Ilkka, Tiina, Suvi

Piian tiimi - kolmoset

- Jussi, Henna, Katri, Susanna, Heli

Maaritin tiimi - neloset

- Anni, Jyrki, Anna, Sirpa, Tuukka

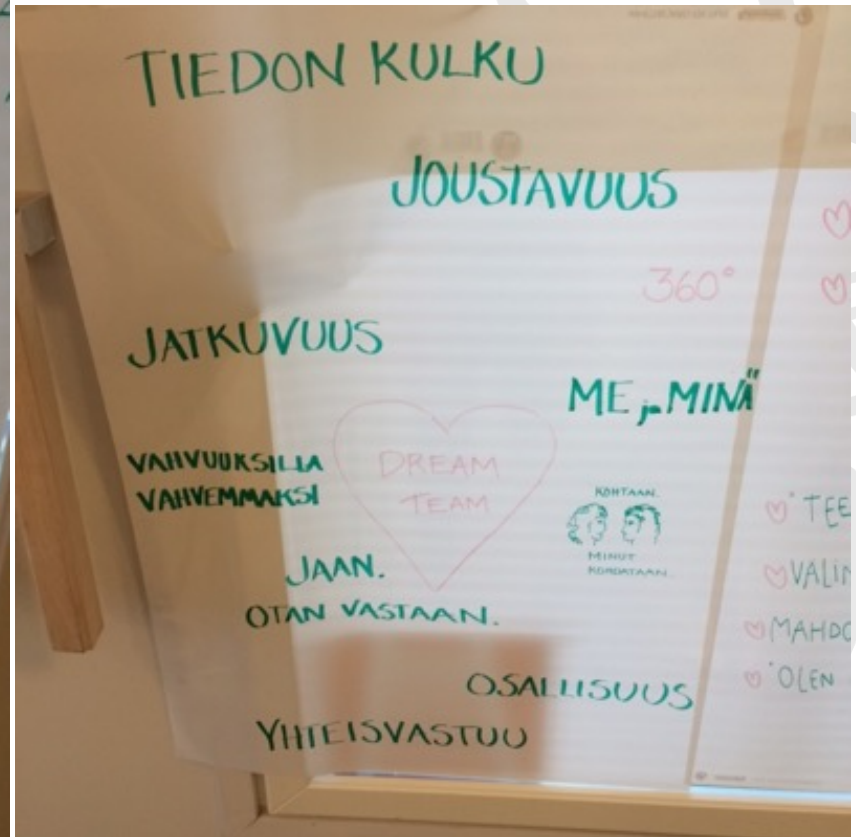
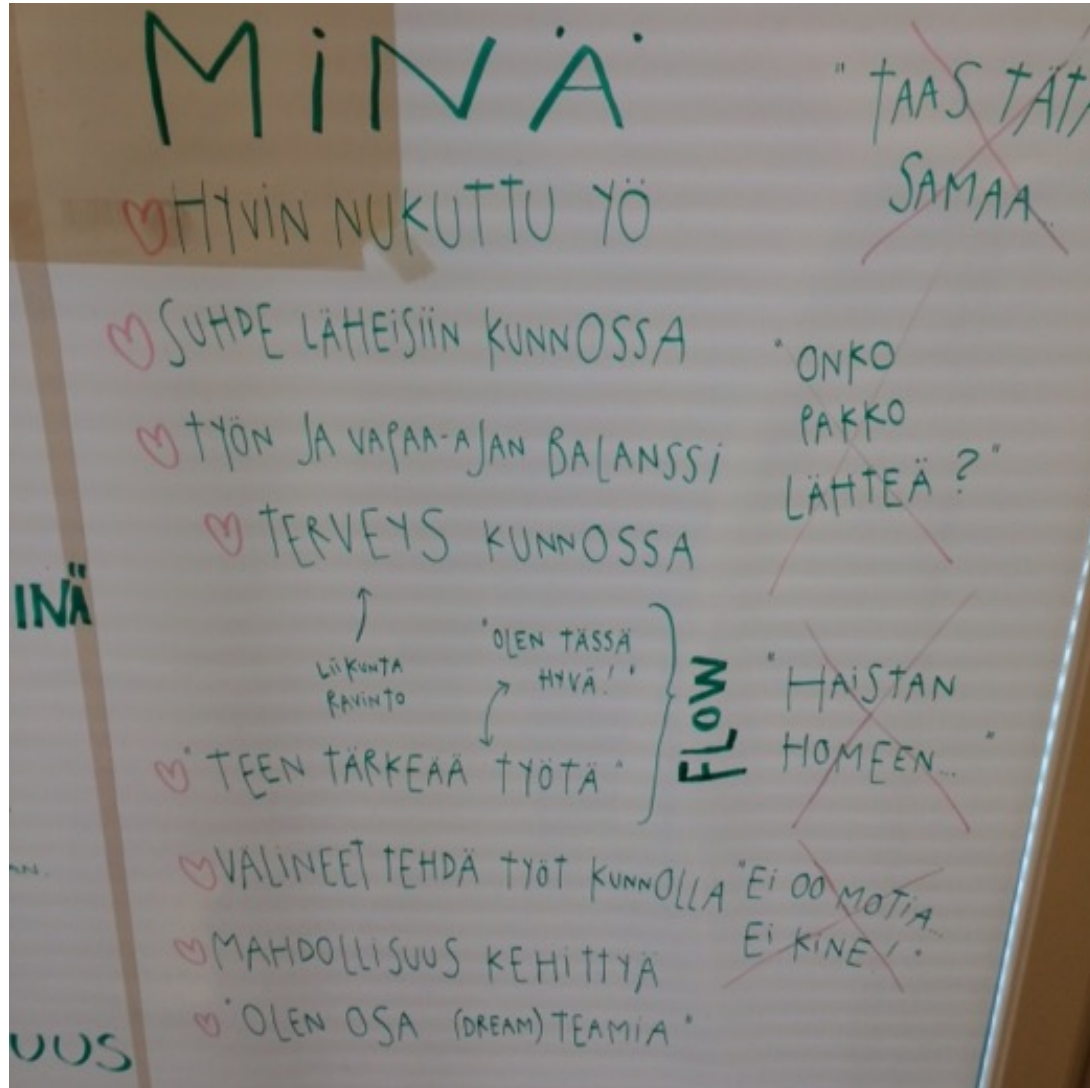

Ja sitten puretaan
eka päivän
treenit....

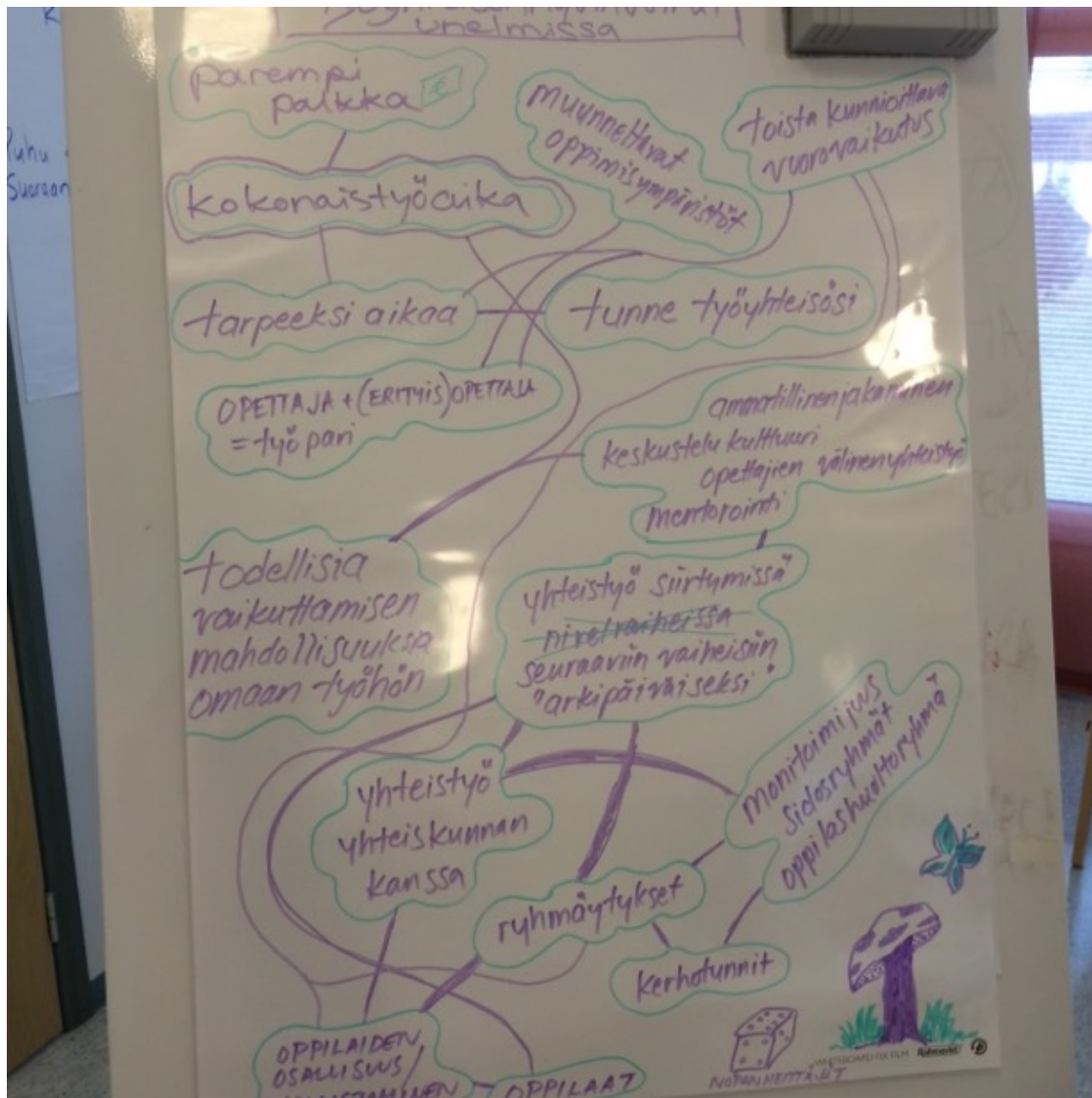

Maarit – Dream Team

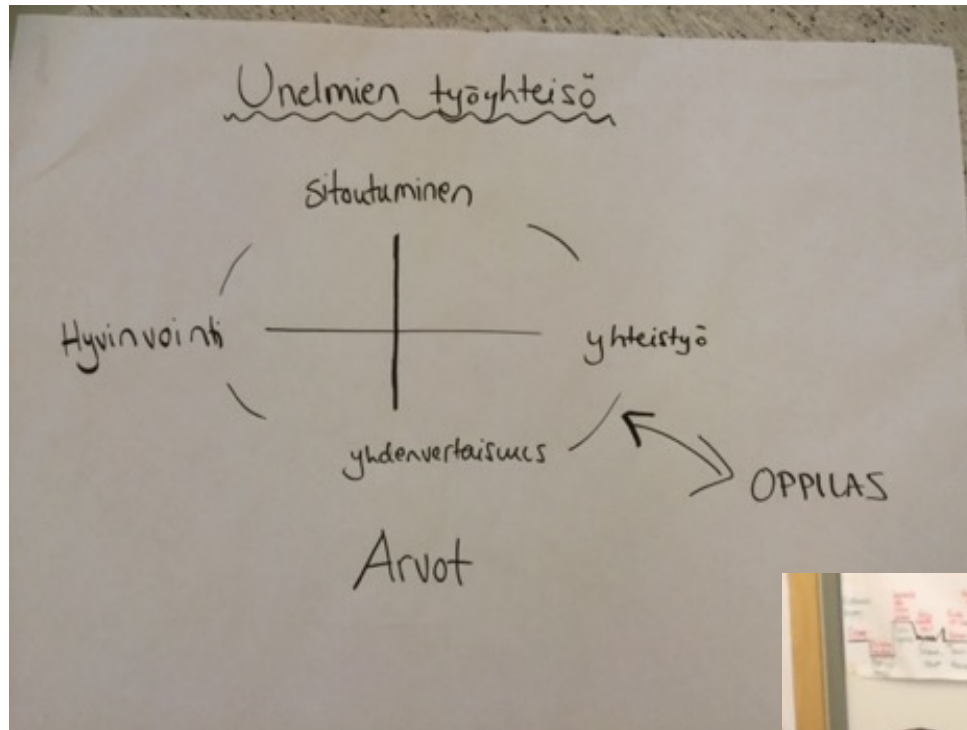
Anu - Nopanheittäjät

- Työhyvinvointi unelmissa – liian pieni paperi, suppis -etsintää

Piian tiimi

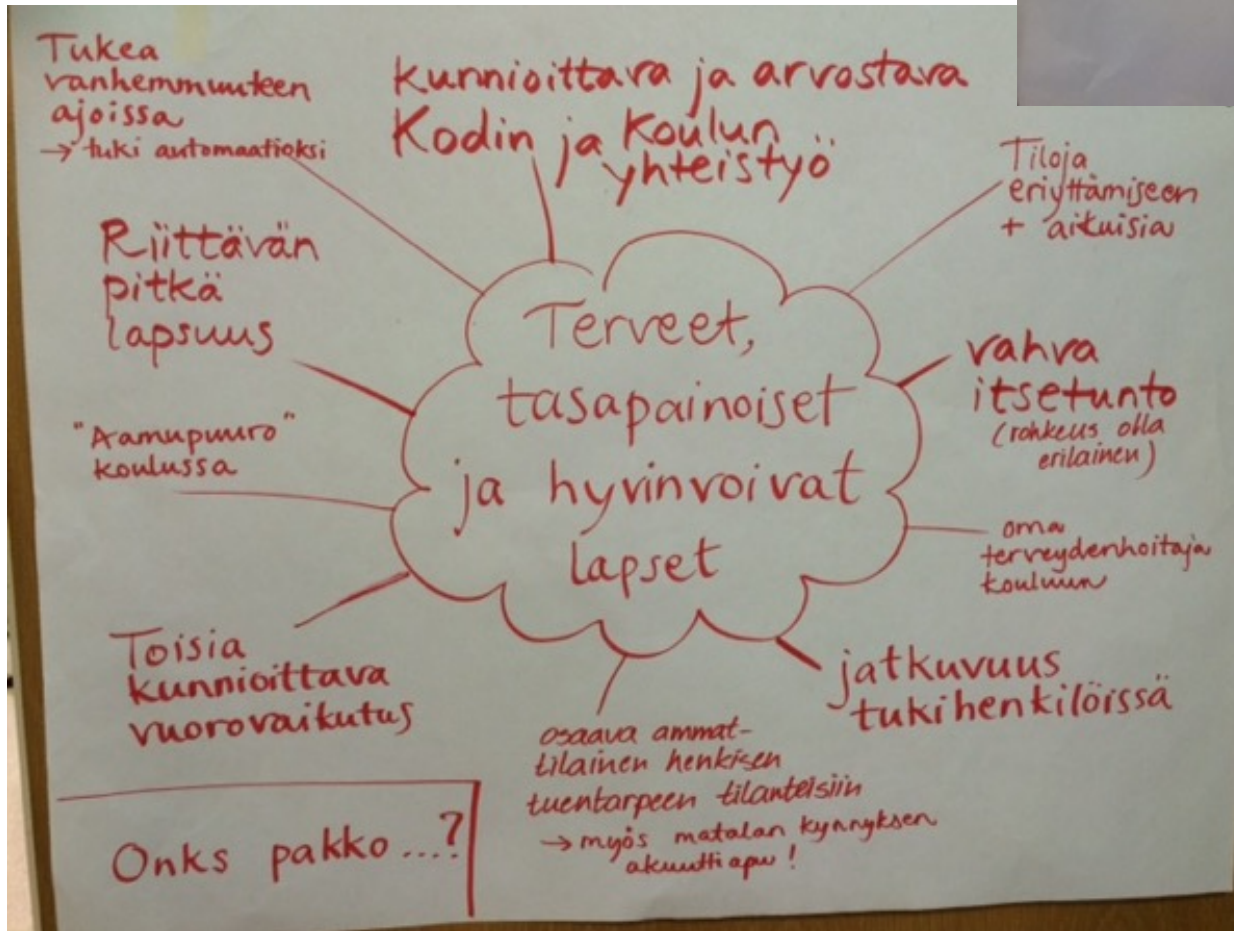

Oppilaan hyväksi tehtävä työ.
Ammatillinen sitoumus, vaikei olisi kivaa.
Tarve syntyy yhteisölle.

Juuson tiimi – Onks pakko - tiimi

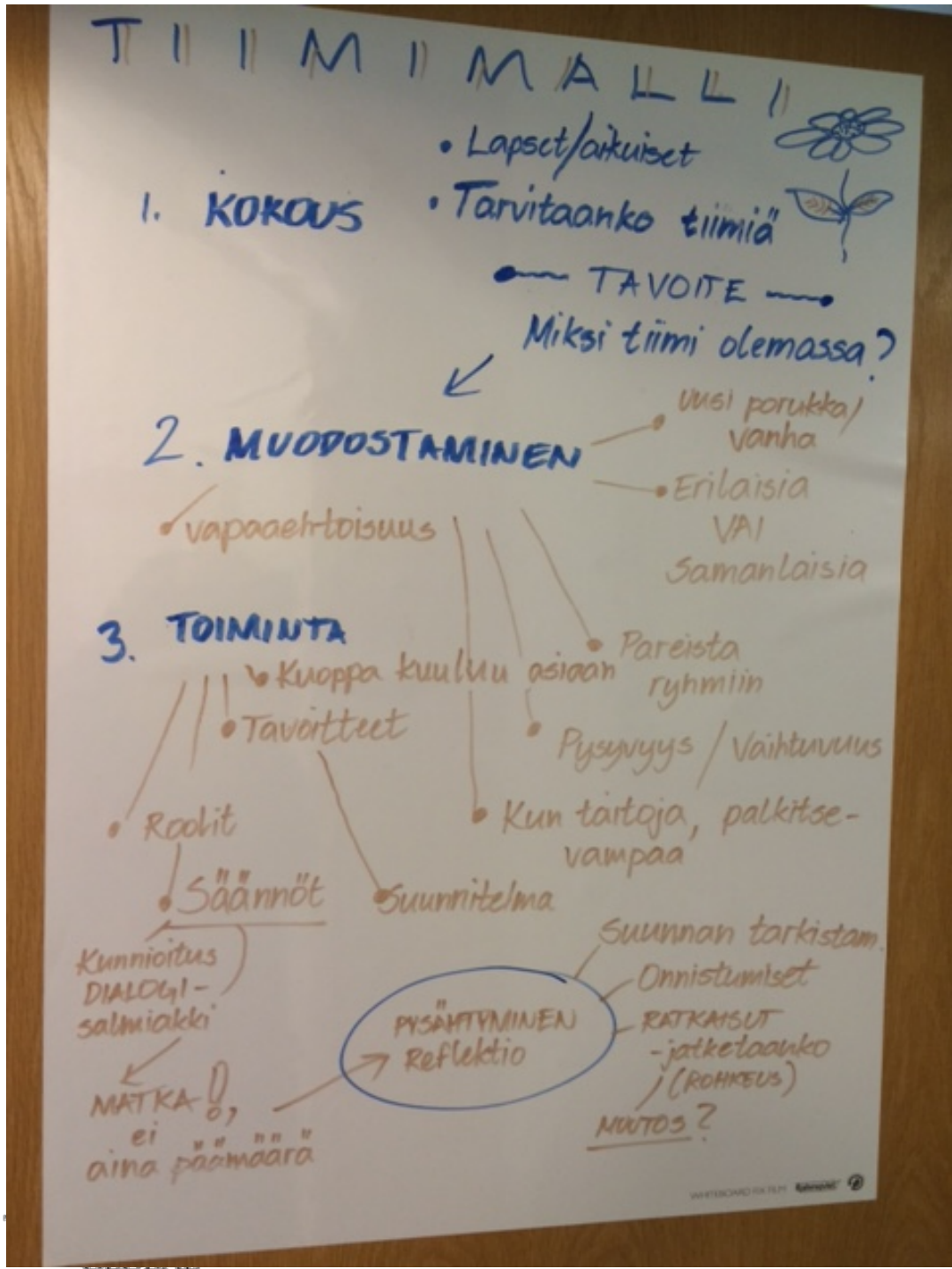

Hyvinvointi-
ajatuksella yön yli

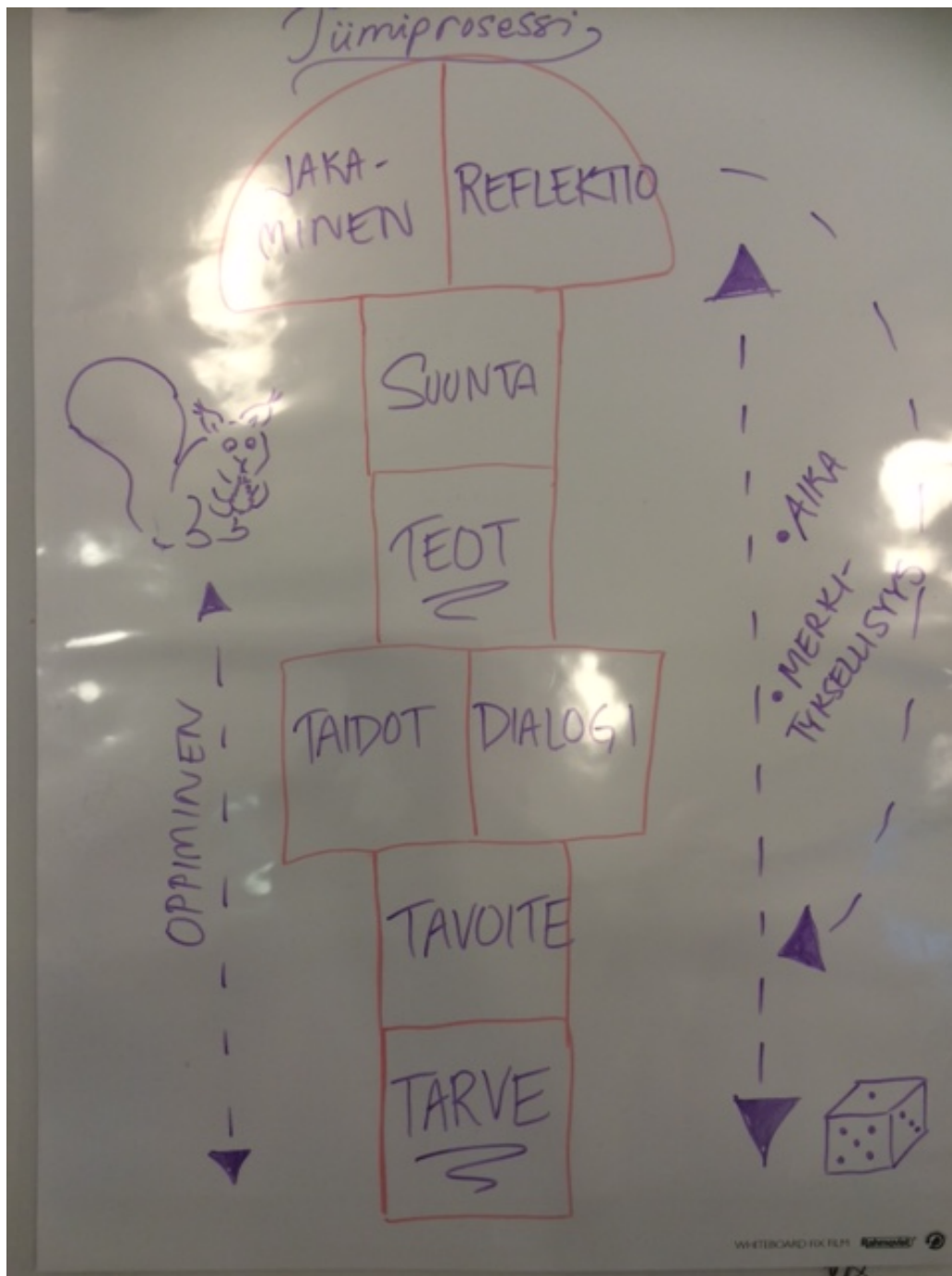
Prosessi jatkuu toisena päivänä. Miten sitä hiotaan?

Juuson tiimi

Pitkäkestoisuus – tuttu ja turvallinen.
 Matka yhtä tärkeää kuin päämäärä / tulos.
 Pysähtyminen tärkeää, tarkista suunta.
 Rohkeita ratkaisuja.
 Tavoitteen avaaminen onnistuu, vaikka erilaiset ovat yhdessä.

GLOBAL

Anun tiimi

Tiimiprosessi kuin ruutuhyppely.
 Tarve pitää olla, merkityksellisyys.
 Tavoite muotoutuu, on yhteinen asia.
 Jokaisen omat taidot ja vaikutus
 prosessiin.

Teot, kirkkaana mielessä,
 edesauttavat tavoitetta.

Hyppyruutuja taaksepäin myös, jos
 suunta ei ollutkaan selkeä.

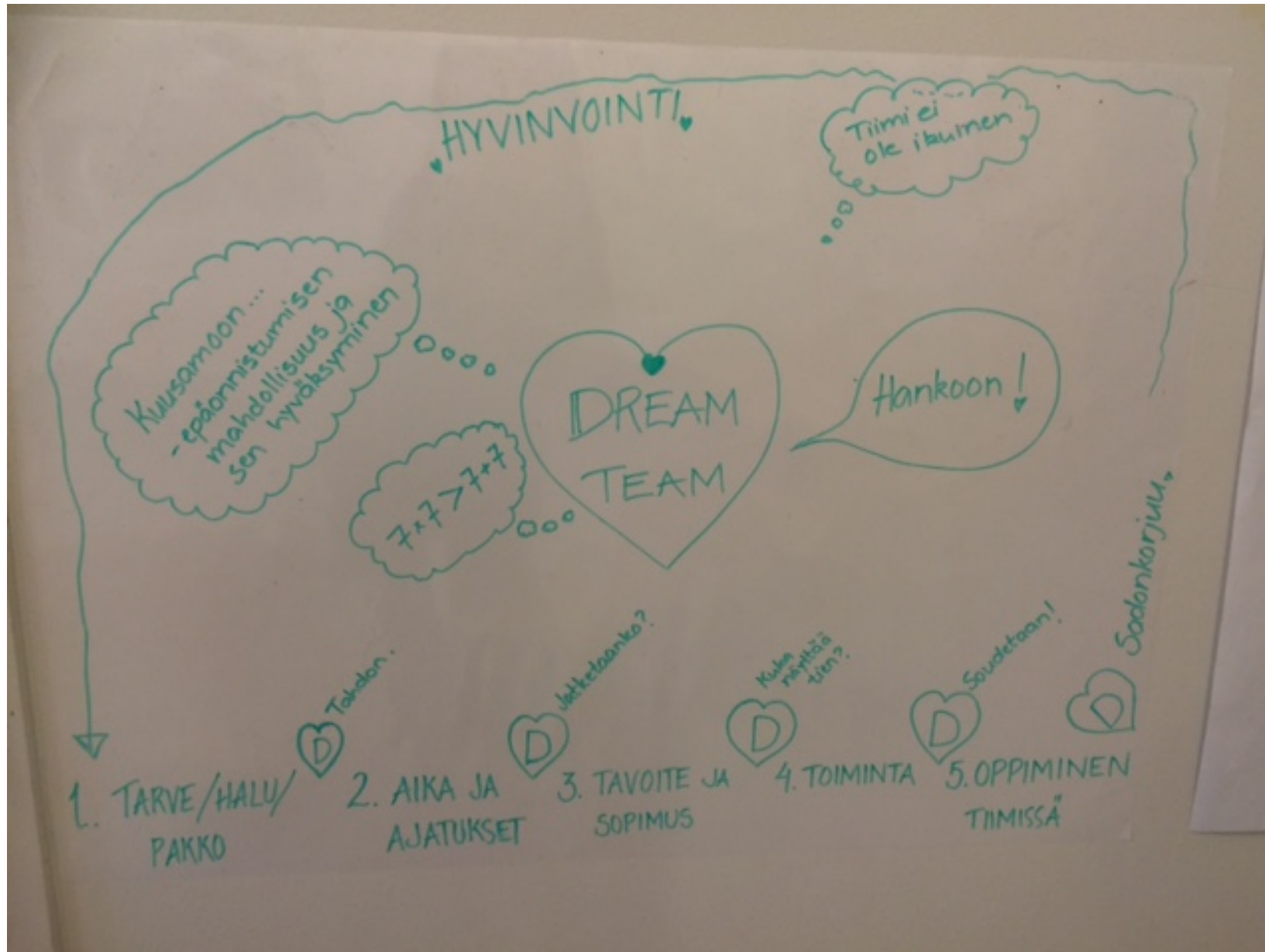
Ulospäin tiimistä – jakaminen.

Reflektio – oikeat asiat
 oravanpyörässä?

Oppiminen!

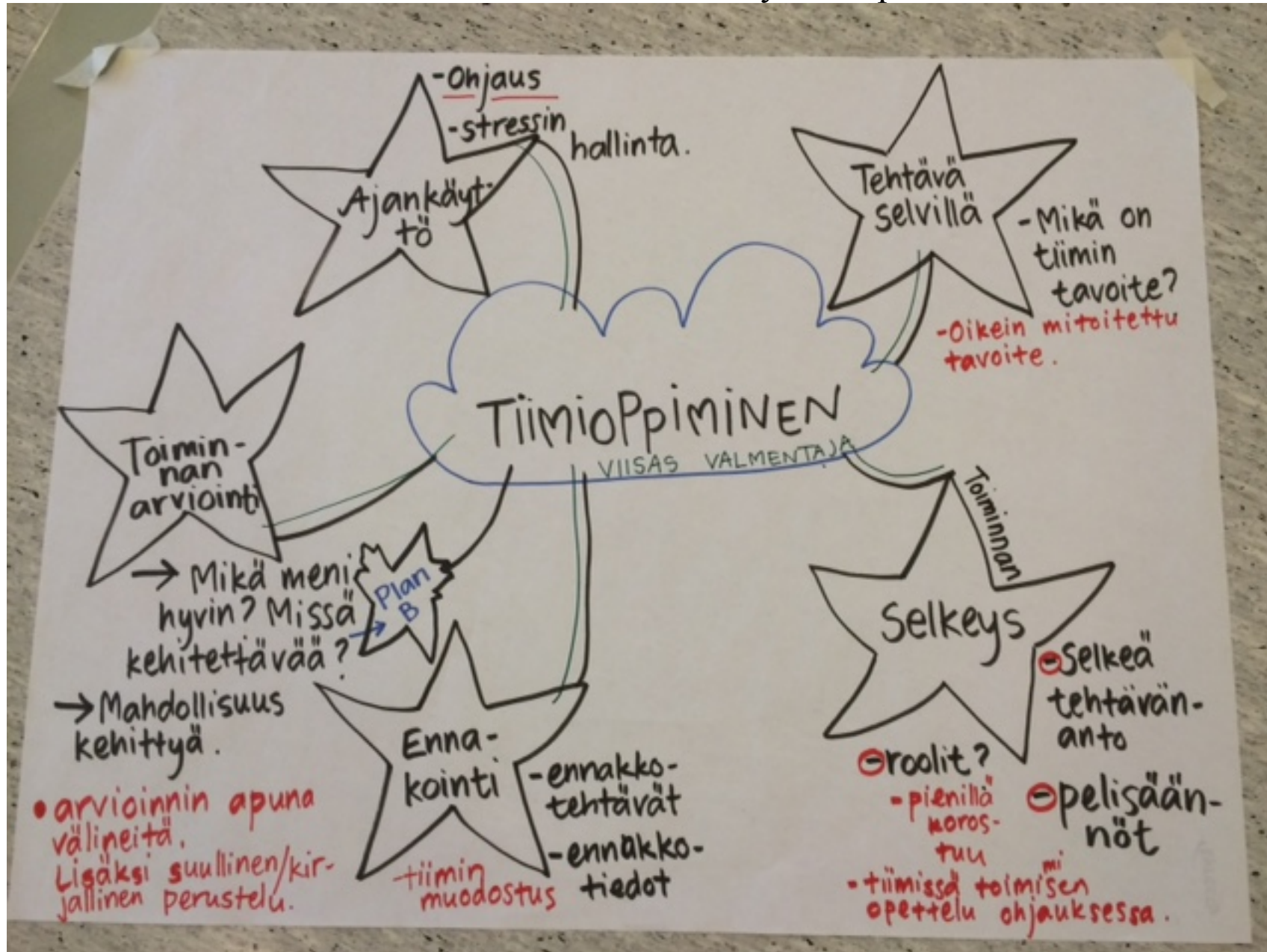
Maaritin tiimi

Dannyn soittolistan avulla lisätään hyvinvointia – tahto rautainen vie läpi harmaan kallion, sisu aina suunnaton nousset on - Iso D.

Piian tiimi

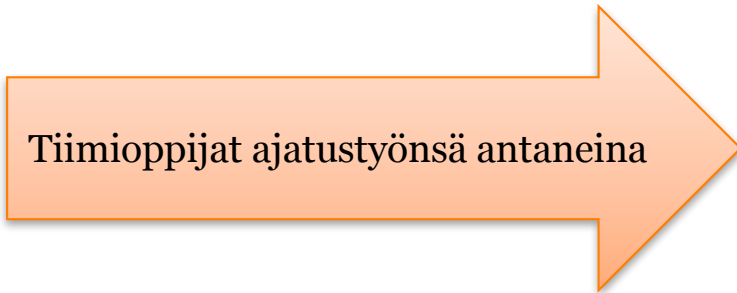
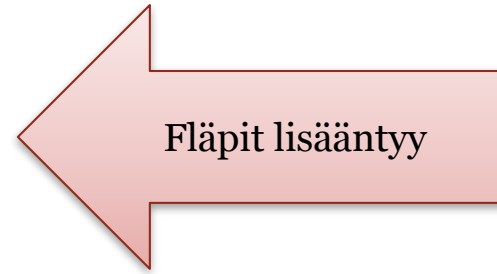
Punaiset kohdat erityisesti lasten kanssa toimittaessa. Viisas valmentaja vaivihkaa.
Arvioinnissa on edistymisen paikka.

Palaute tiimien synnytyksistä ► Knowledge Creation

- Sama sanoma kaikilla
- Herkistävää
- Visuaalinen tapa hyvä
- Painotuseroja
- Pyrkimys parempaan
- Käytäntöön
- Pienet teot

Juuso osasi asiat, vene liikkui oikeaan suuntaan. Eniten oppimista tuli luottamuksen saralta. Voi luottaa osaamisen löytyvän, tarkennukset väliin ja tulen ylläpitäminen sekä sopivasti sytykettä. Se toimii! Hyvä tiimi, hyvät renkaat.

Piian tiimissä dialogi tasaantui riittävästi, tietoisuus kasvoi ja eteenpäin mentiin. Oivallusta siitä, että ei tarvitse tietää etukäteen, mitä tulee. Se riittää, kun on ennakkokysymys ja hetki aikaa miettiä. Luottamusta vaan ja välillä voi jopa hidastuttaa puhetta.

Anu oli asiantunteva ja käytti johdattelevia kysymyksiä. Anu sai oppia vapaudesta, jossa ajatukset voivat lentää. Sen lisäksi tasavertaisuus, kun kaikki pääsevät sanomaan sanansa. Yhteinen ymmärrys kasvaa.

Maarit vei risteyksiin mutta ei päättänyt suuntaa, hauskaa. Suurin oppi on mielensä malttaminen.

Vasta siinä vaiheessa, kun erilaisuus tulee vastaan, aletaan puhua tiimistä. Sitä ennen kyse on ryhmästä. Sattumalta voi syntyä tiimi, hyvä ryhmä on nopeammin tiimi. Kun aletaan opetella yhdessä oppimista, haaste on erilaisuuden hyväksikäyttäminen.

- Hanna Waldén

Kiitos lilla tränaret!

Välitehtävät

1. Oma reflektio; jatka oppimispäiväkirjaa
2. Järjestä dialogitreeni ja kytke se johtamisen teemaan.
3. Pidä omat prosessit liikkeessä; lukuohjelma ja oppimissopimus
4. Oma teko; What **will** I do?

Check.out

- Selvät suuntaviivat
- Tämä juttu halutaan viedä luokkaan
- Rakennetaan eteenpäin, pienin askelin
- Mahdollisuus toisen työn näkemiseen
- Kiitos ja kiitos, tiimille, meitä ei ihan noin vain latisteta
- Onnekas olo, muutetaan toimintaa, positiivinen mieli
- Toivoa on, eteenpäin, ei pidä säikähtää
- Rohkeus kokeilla, kannustetaan toisiamme
- Malttia, jotain on jo muuttunut
- Konkreettisia asioita, johtoryhmä tulee yllättämään
- Auttaa koulun arjessa
- Rohkeutta ja malttia uskoa hyvään
- Be the first penguin, eka pieni teko ja sen liputtaminen
- Ensin omaan luokkaan ja sitten toivotan kaikille
- Kaikki on nimettävä uudestaan

- Teroittaen, ymmärrys oltava, matka tärkein
- Tämä on ollut varmistus, me osataankin oikeita juttuja
- Opettaja ja kasvattaja – huomiot
- Jos vähän tunnettaisiin toisiamme, niin olisi helpompaa
- Avaa sydämensä
- Aloita hyvässä vireessä olevasta ihmisestä.

Seuraavaan kertaan!

Tiistai 12.11.2019 klo 8.30 – 16 (aamukahvia tarjolla klo 8.30, startti klo 9) teemalla ***Tiimit ja johtaminen***

Paikka: Puistokartano, B059 Opistosali, Puistokatu 20

Viimeinen kerta on torstaina 12.12.2019 Rytken leirikeskuksessa.

Oppimissopimus/ Cunningham, Ian. 1999. The Wisdom of Strategic Learning - The Self Managed Learning Solution. McGraw-Hill Publishing Co.

Oppimissopimuksen apukysymykset

1. Missä olen ollut?

- Kuinka urani on edennyt?
- Mitä olen oppinut kokemuksistani?

2. Missä olen nyt?

- Millainen henkilö olen? Mitkä ovat vahvuuteni ja heikkouteni?
- Mitkä ovat ohjaavat arvoni, periaatteeni ja uskomukseni?
- Tieto nykytilasta voidaan saada eri keinoin käyttämällä esimerkiksi 360-arviointeja, haastatteluja tai testejä.

3. Minne haluan päästä?

- Millainen henkilö haluaisin olla?
- Mitä vahvuuksia minun tulee kehittää? Mihin heikkouksiin minun tulee kiinnittää huomiota?
- Mitkä ovat lyhyen ja pitkän tähtäimen tavoitteeni?

4. Kuinka pääsen perille?

- Millaista toimintaa tarvitaan, jotta pääsen tavoitteisiini? Mitä minun tulee oppia ja kuinka opin?
- Tämä kysymys on ikään kuin ”henkilökohtainen opetussuunnitelma” jonka yksilö itse laatii. Sen sisältöjä ei tule rajoittaa muuta kuin hinnan tai organisaatiopolitiikan perusteella. Usein mahdollisuuksia on enemmän kuin uskommekaan!

5. Kuinka tiedän olevani perillä?

- Kuinka osoitan saavuttaneeni tavoitteeni? Kuinka mittaan saavutuksiani? Millaista todistusaineistoa tarvitsen osoittaakseni osaamiseni?

Lukuvinkkejä johtamisen teemaan

- Furu: Jazzia johtamiseen
- Alahuhta: Johtajuus
- Kotter: Jäävuoremme sulaa
- Lundberg & Berggren: Apinajohtajan käsikirja
- Martela: Itseohjautuvuus
- Pentikäinen: Luottamus
- Salminen: Taitava tiimivalmentaja
- Aaltonen: Syty ja sytytä
- Kilpinen: Inspiroitunut
- Aaltonen&Ahonen&Pajunen: Merkityksen kokemus
- Kilpinen Petteri: Inspiroitunut, 2017
- Simon Sinek: Start with why, 2009
- Teresa Amabile: Pienet suuret teot – opi johtamaan kehitystä, 2012
- Simon Sinek: Leaders eat last, 2017
- Bertrand Larsen: Vahva
- Alf Rehn: Johtajuuden ristiriidat, 2018
- Peltola: Yhtenä
- Isaac: Dialogi – yhdessä ajattelemisen taito
- Ristikangas & Ristikangas: Valmentava johtajuus
- Toivanen: Kaverijohtamisen visuaalinen innostuskirja, saatavissa Pellervon sivuilta: <http://pellervo.fi/wp-content/uploads/2013/11/kaverijohtamisen-visuaalinen-innostuskirj.pdf>

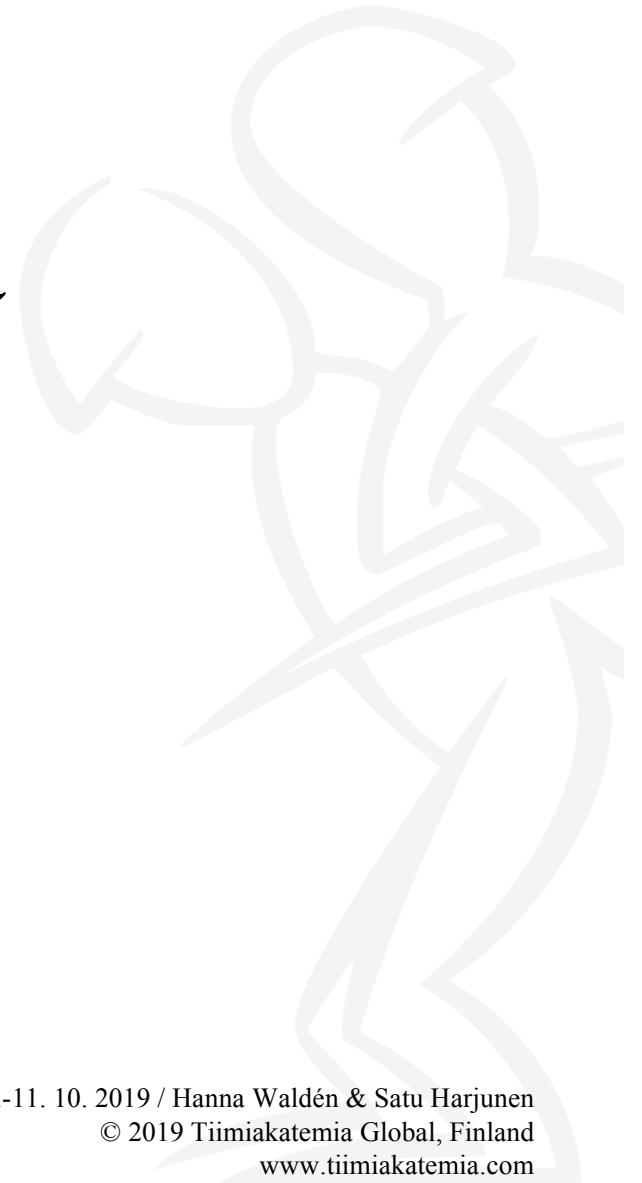
Kaikuja ja syötteitä Tiimiakatemia verkostosta

- **Tiimiakatemia Underground** www.tiimiakatemia.com/Underground: tarinoita kentältä, tiimioppimisesta ja tiimivalmentajuudesta, kirja-artikkeleita
- **Ladattavia aineistoja:** Välähdyksiä yksilön oppimisesta –kirja, Dialogi kuvina- miniopas, Opettajasta tiimivalmentajaksi: kokeile tiimioppimista! –opas, Innovaatiokirja. <https://tiimiakatemia.com/valmennukset-ja-palvelut/ladattavat-materiaalit/>
- **Ladattava** Tiimiyrittäjän ja tiimivalmentajan parhaat kirjat –opas. <https://tiimiakatemia.com/wp-content/uploads/2017/06/Tiimiyrittäjän-ja-tiimivalmentajan-parhaat-kirjat-valintaopas-2019-20.pdf>
- meidät löydät myös somesta: Facebook ja Instagram: **Tiimiakatemia Global**

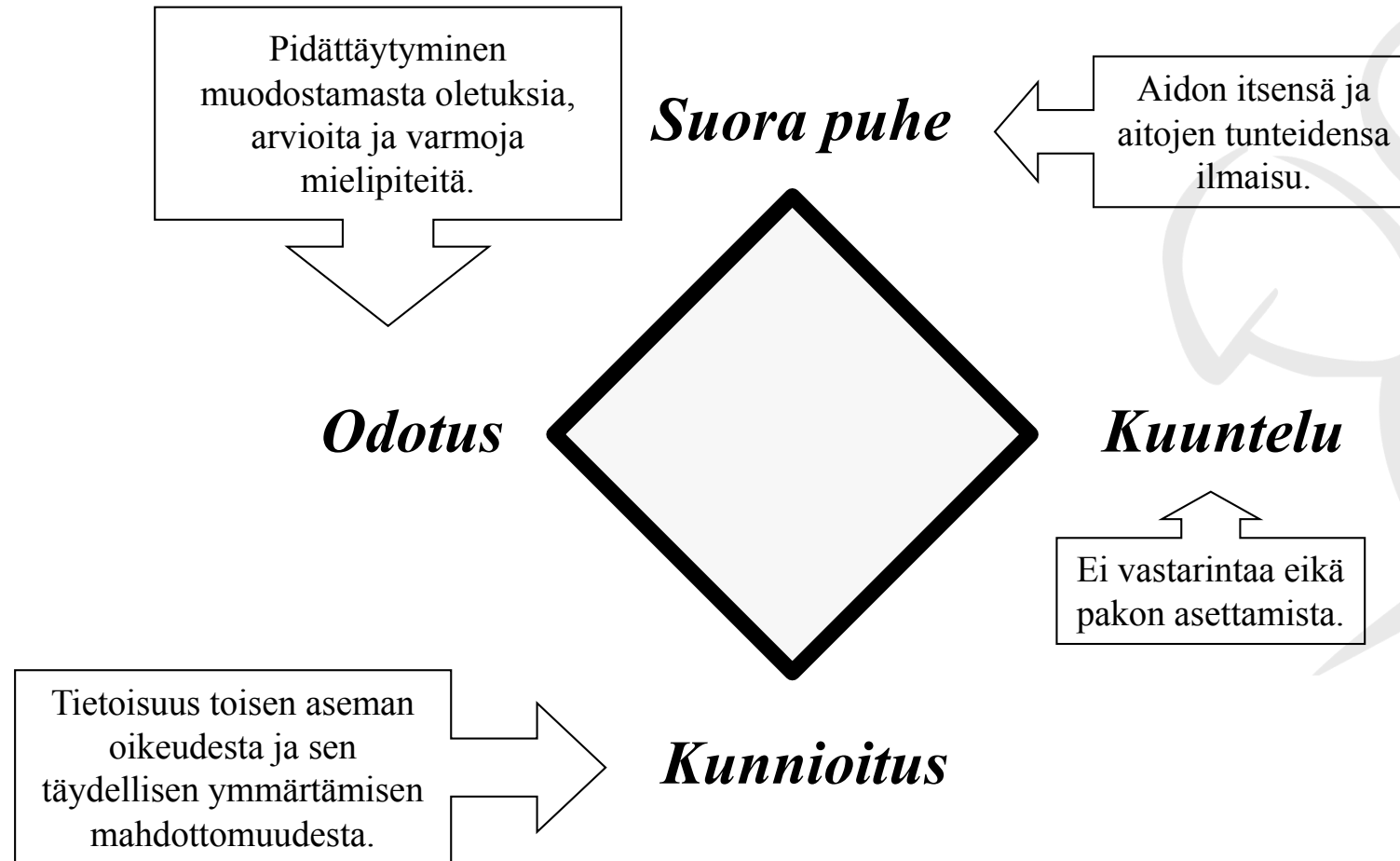
Näistä linkeistä löytyy tiimioppimisen kokemuksia

- <https://tiimiakatemia.com/underground/kenttatarinoita/tiimioppimisen-startti-ajatteluaikaa-ja-liikahduksia/>
- <https://tiimiakatemia.com/underground/kenttatarinoita/tiimityota-ja-tulppaaneita/>
- <https://tiimiakatemia.com/underground/kenttatarinoita/tiimioppimisen-menetelmilla-toteutetaan-uutta-opetussuunnitelmaa/>
- <https://tiimiakatemia.com/underground/kenttatarinoita/tiimioppiminen-alakoulussa-yhteisopettajuutta-pesaryhmiä-dialogin-treenausta/>
- <https://tiimiakatemia.com/underground/tiimivalmentajan-parhaat-kirjat/henkinen-kasvu/shawn-big-potential/>

Taustateorioita

Dialogin peruseriaatteet

Tiimin kolme kulmakiveä

1. Tiimi muodostuu haasteen ympärille.
2. Suoritus muotouttaa tiimin.
3. Yhteinen aika!

Katzenbach & Smith: Tiimit ja tuloksekas yritys

Johanneksen lait

Johanneksen lait täydentävät Tiimivalmentamisen teesejä. Näitä lakeja harjoitellaan tiimivalmentajakoulutuksissa. Nämä lait ovat syntyneet 40 vuoden liike-elämän – kouluttajan, konsultin, yrittäjän, kauppaopettajan ja päävalmentajan - työkokemusten myötä. Puuttumisen laki on uusi, sillä joskus voi syntyä sellainen tilanne, että konflikti ei laukea muuten kuin ”syvällä rintäänellä”.

1. Puuttumattomuuden laki

”Älä puutu, kun koet, että sinun tulisi puuttua. Puutu, kun koet, että sinun ei tulisi puuttua.”

2. Oppimisen hitauden laki

”Oppiminen on paljon hitaampaa kuin nopeampaa. 40 vuoden kokemuksella lisäisin vielä paljon, paljon, paljon hitaampaa kuin nopeampaa. Kyse on mieltämisprosessista.”

3. Ohuen punaisen langan laki

”Luota prosessiin sekä siedä epäselvyyttä ja kaaosta.”

4. Oppimisympäristön laki

”Oppimisympäristön merkitys on paljon suurempi kuin aluksi älysimmekään.”

5. Tiimivalmentajan oman roolin laki

”Tiimivalmentaja ei ole tiimiläinen. Olet kaveri, mutta et ole kaveri.”

6. Asiakkuuksien laki

”Mitä enemmän tapaamisia, sitä enemmän sopimuksia.”

7. Puuttumisen laki

”Osoitat suunnan, koska välität. Osoitat rakkautta ja huolenpitoa (love and care).”

8. Rytmien laki

Seuraa prosessin rytmiä. Hitaan jälkeen pitää tulla nopea ja nopean jälkeen hidas.

Vetäminen (*Pull*)
Valmentava
Non-Directive

Valmennustyylit

*Pyri toimimaan
80%:sti tällä
alueella*

Kuunteleminen

Reflektointi

Sanotun kertaaminen

Yhteenvetojen tekeminen

Kysymysten kysyminen

Vaihtoehtojen tarjoaminen

Palautteen antaminen

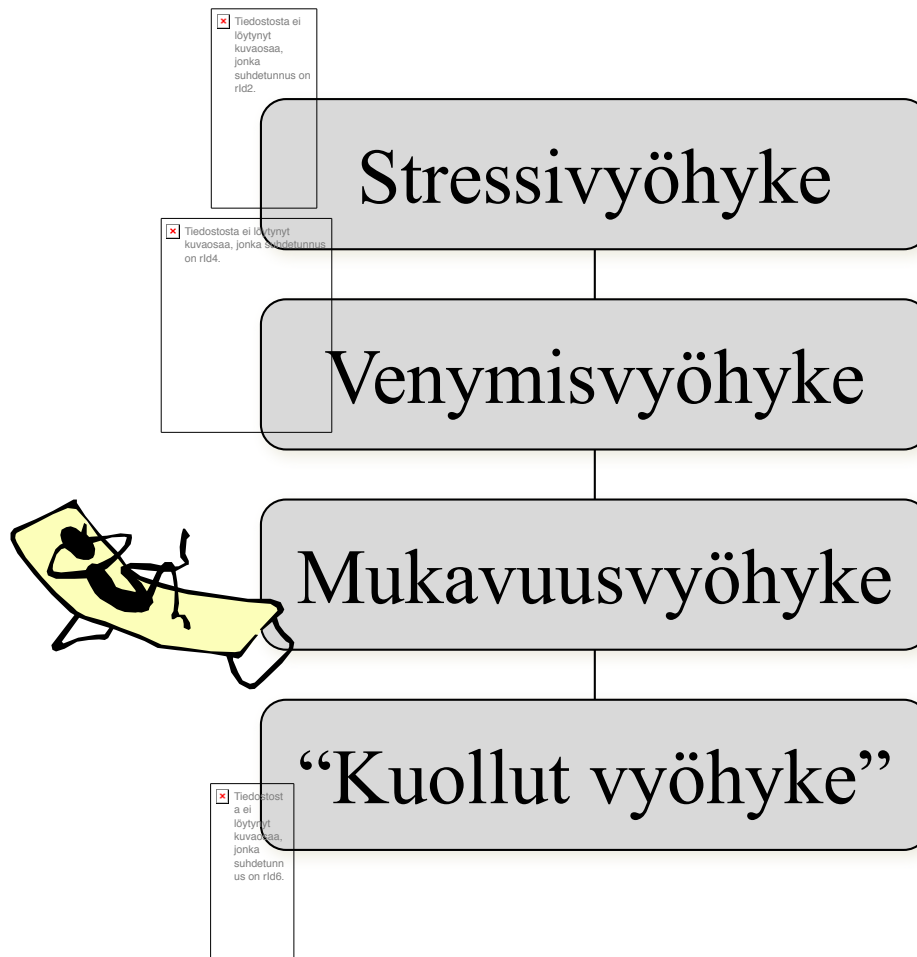
Neuvominen vinkeillä (omat ideat)

Ohjeiden antaminen

Neuvominen suorasukaisesti

Työntäminen (*Push*)
“Opettava”
Directive

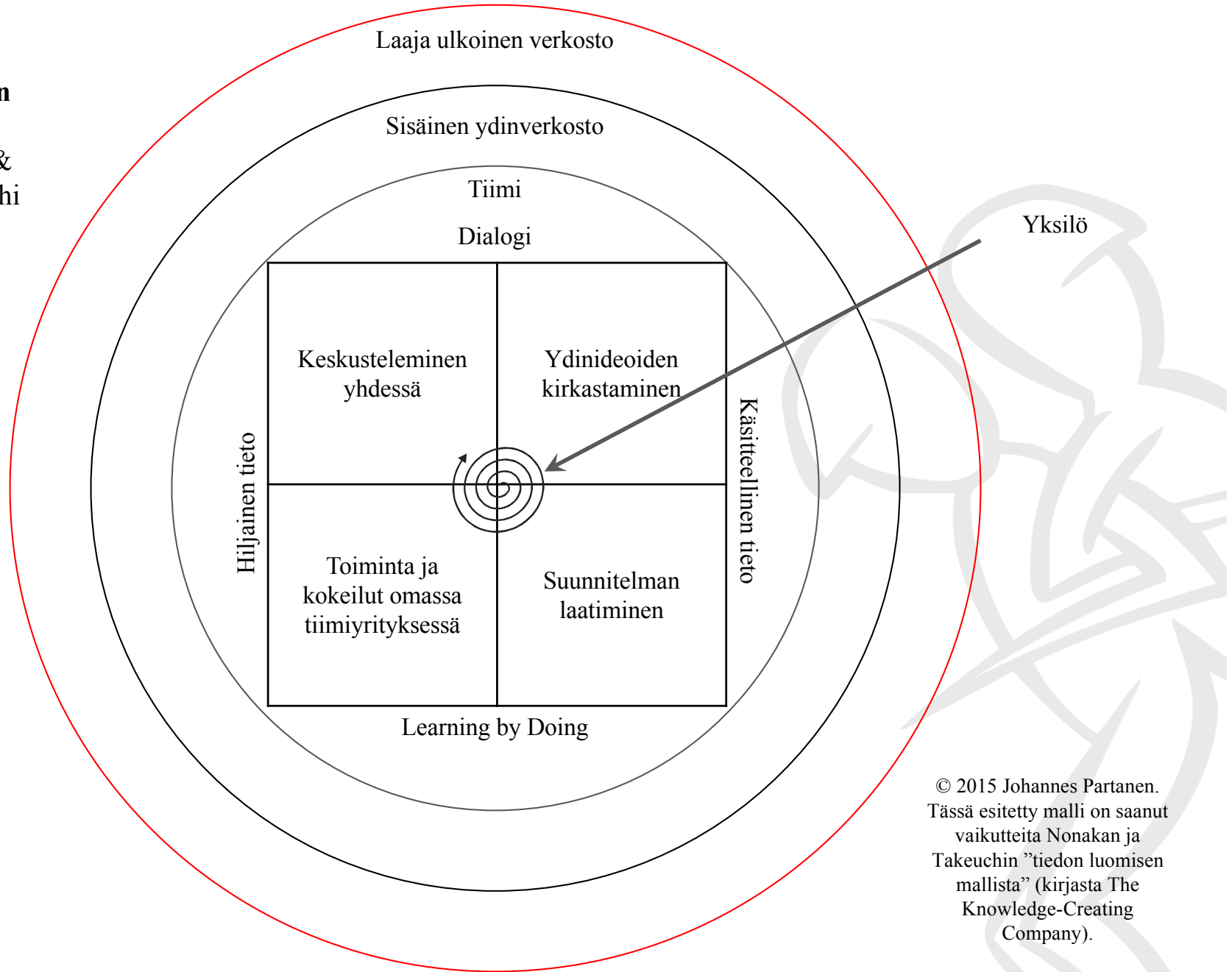
Venymisvyöhykkeet

Flow, eli luova virtaus, syntyy venymisvyöhykkeellä.

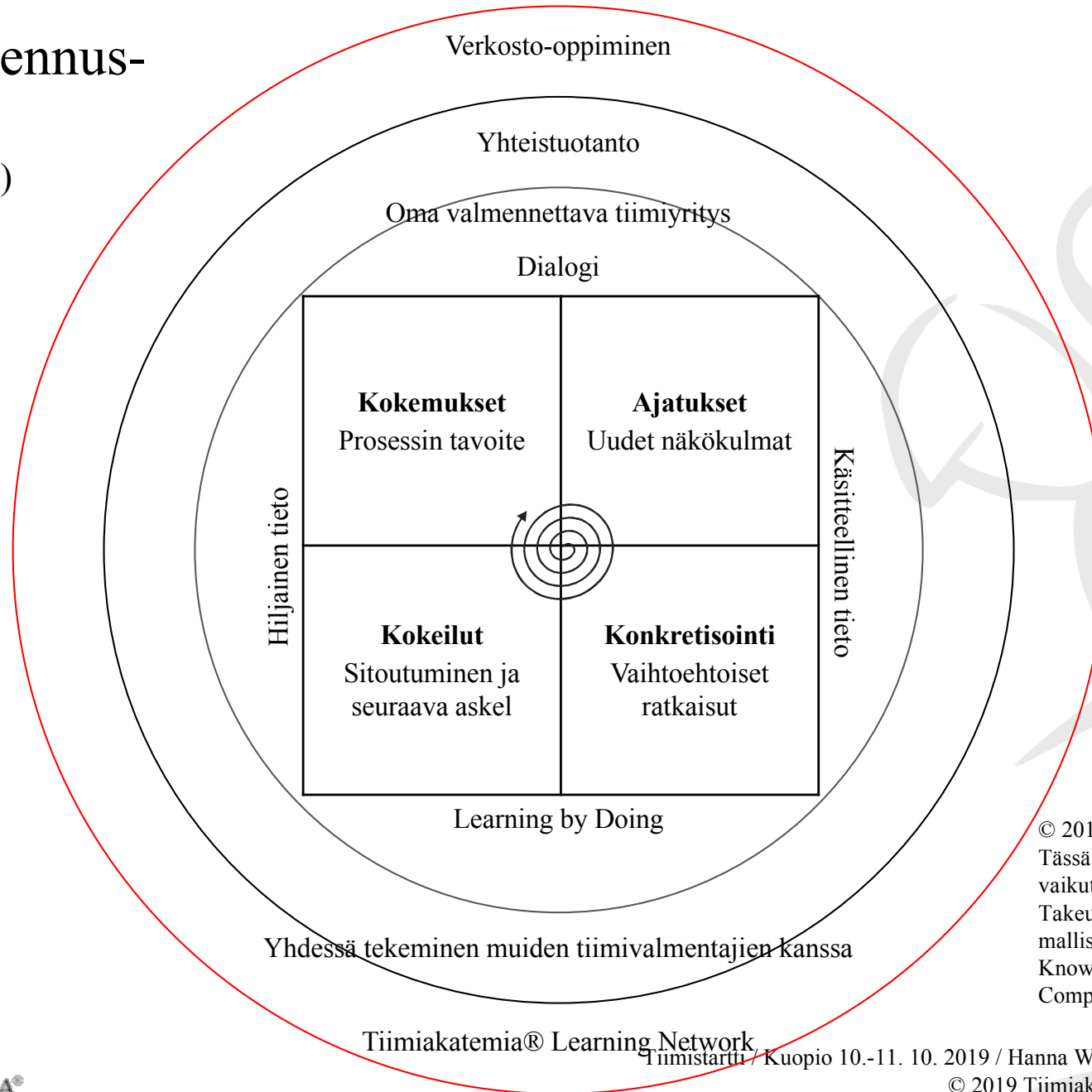
Tiedon luomisen malli

Ikujiro Nonaka & Hirotaka Takeuchi (sovellutus)

© 2015 Johannes Partanen.
Tässä esitetty malli on saanut vaikutteita Nonakan ja Takeuchin ”tiedon luomisen mallista” (kirjasta The Knowledge-Creating Company).

Tiimivalmennus- prosessi (KOKOA-malli)

© 2015 Johannes Partanen.
Tässä esitetty malli on saanut vaikutteita Nonakan ja Takeuchin ”tiedon luomisen mallista” (kirjasta The Knowledge-Creating Company).

Tiimiakatemia® Pienet kardinaalit

Ryhmän muotoutumisprosessi

*Tiimin
kehitys*

Muotoutuminen (forming)	Varovaisuus, tutustuminen toisiin
Myllerrys (storming)	Konsensustunnelman hajoittaminen, ristiriidat
Normittaminen (norming)	Yhteisten toimintamallien rakentaminen, roolittaminen
Suorittaminen (performing)	Tekemiseen ja toimintaan keskittyminen

Oppimis- ja projektitiimi

Oppimistiimi

Ideaali koko: 15 – 24 hlö

Tehtävä: Säännöllinen treenaaminen sekä projekteista saatujen kokemusten ja oppien jakaminen. Tiimissä on yhdessä luodut pelisäännöt, arvot ja tavoitteet.

Jäsenet: Tiimi koostuu yhteisön jäsenistä.

Aikajänne: Ideaalia on pysyvyys, parhaimmillaan tiimi kasassa vuosia.

Pääpaino: Oppiminen, reflektointi, tiedon jakaminen yhteisössä, yhteisen luottamuksen rakentaminen.

Tiimivalmentaja

Osallistuu oppimistiimin treeneihin kuunnellen, reflektoiden, kysymyksiä kysyen, sparraten, joskus neuvoa ja palautetta antaen.

Projektitiimi

Projektitiimi

Ideaali koko: Tapauskohtaista, esim. 3-6 hlö

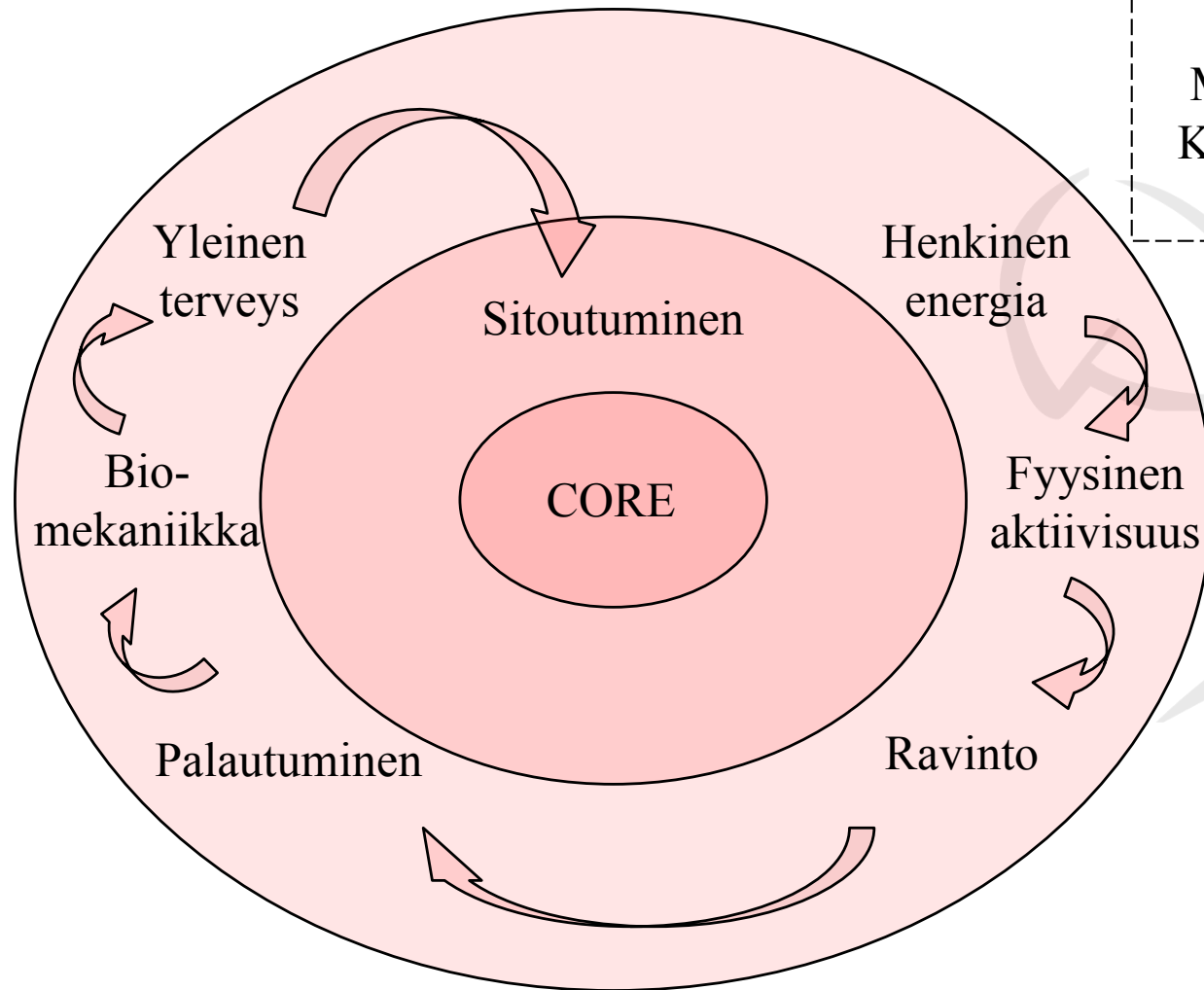
Tehtävä: (Asiakas)projektien toteuttaminen. Jokaisella jäsenellä on oma roolinsa ja projektilla omat tavoitteensa.

Jäsenet: Oppimistiimin jäseniä, voi olla myös sen tai yhteisön ulkopuolisia jäseniä.

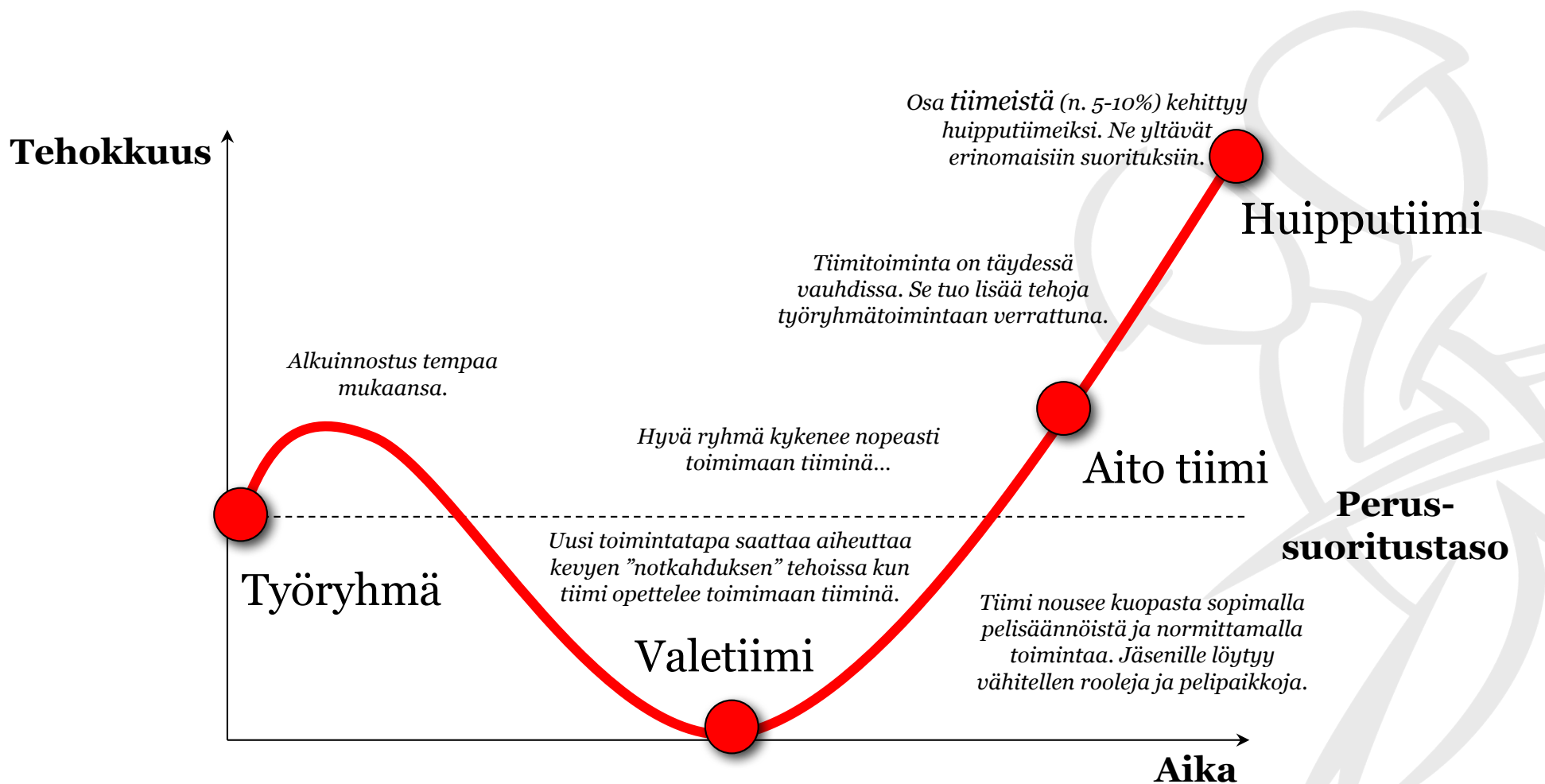
Aikajänne: Tiimi pysyy kasassa projektin ajan.

Pääpaino: Asiakkuudet, toiminta, teorian soveltaminen käytäntöön.

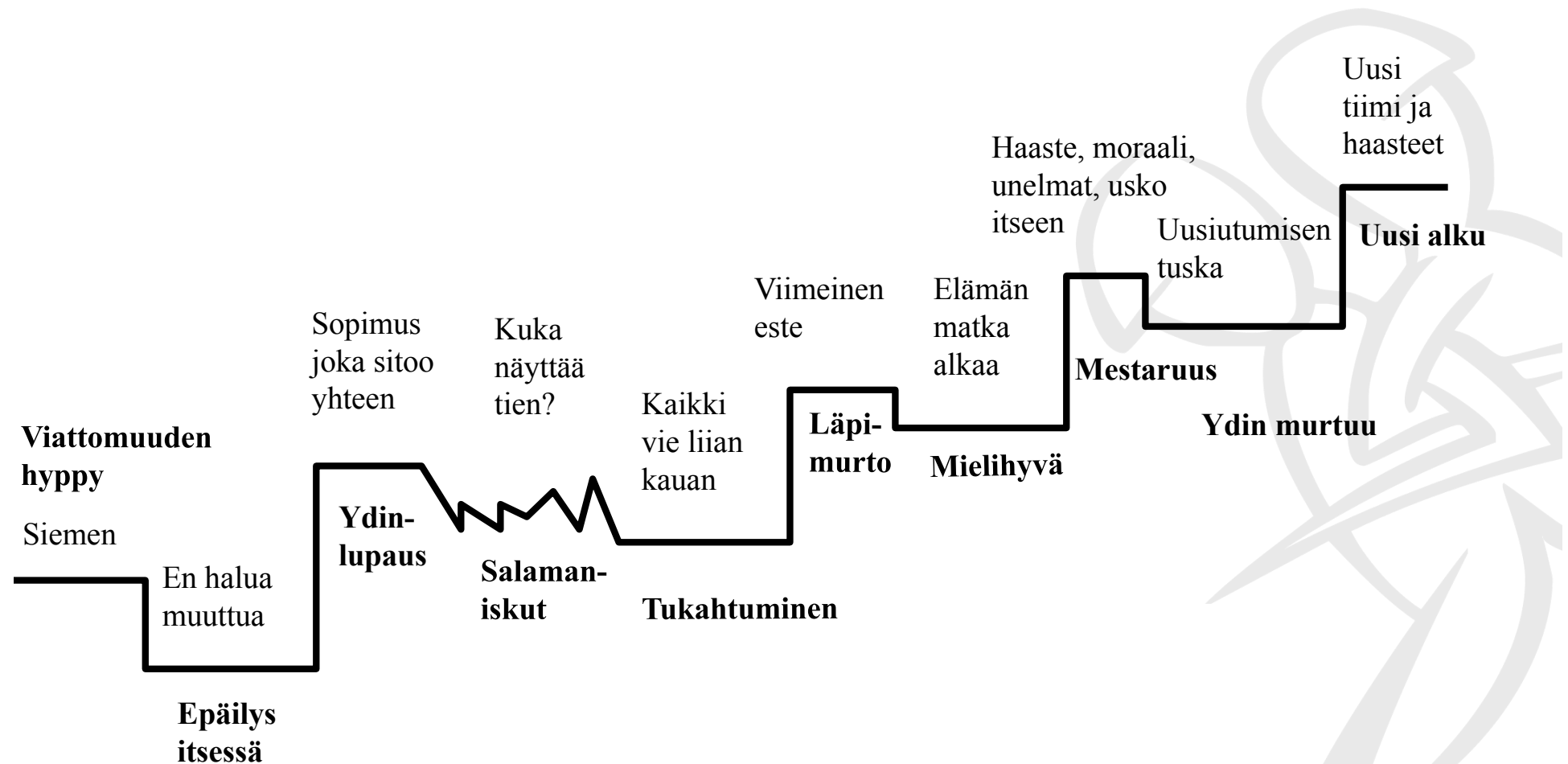
Hintsa Performance-ohjelma

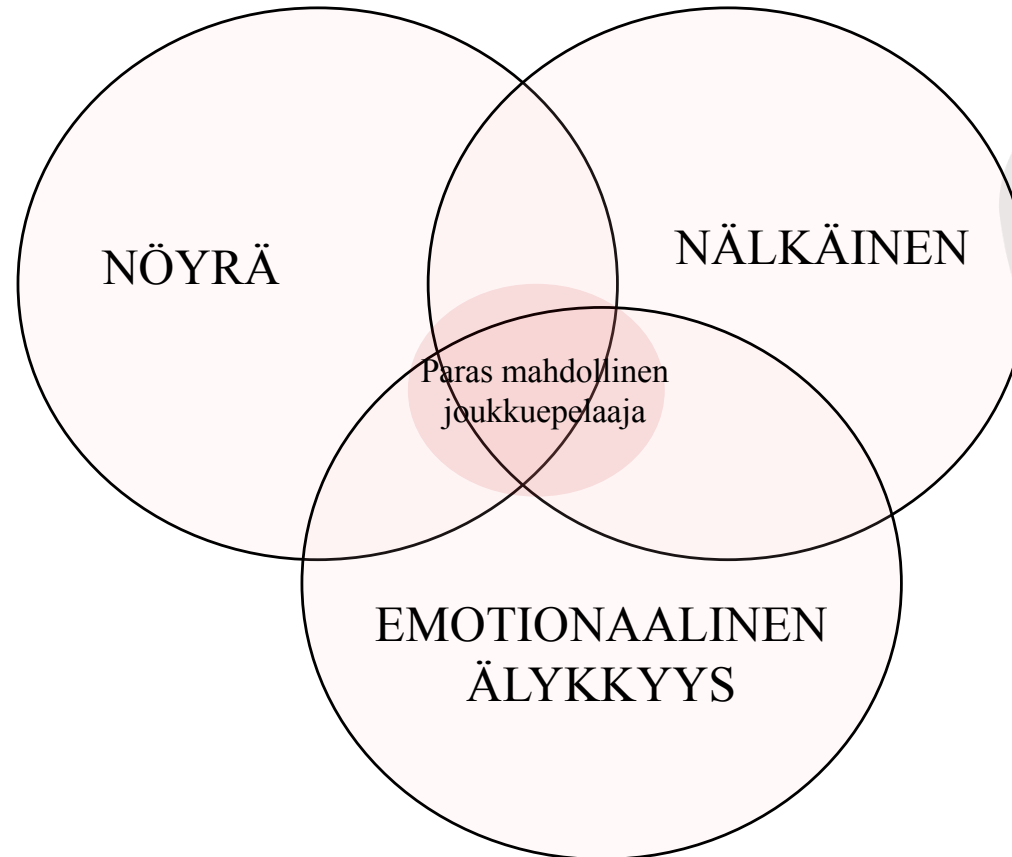
Työryhmästä tiimiksi

Tiimin kehitysvaiheet Pat Rileyn mukaan

Paras mahdollinen joukkuepelaaja

Patrick Lencioni. 2014.

Viisi toimintahäiriötä tiimissä

